

Posudek diplomové práce

studentky Jany Slavíkové na téma „Přímá demokracie v pojetí ČR“

Předložená diplomová práce zpracovává zvolené téma přímé demokracie v rámci České republiky z více úhlů pohledu, a nezůstává pouze v rámci České republiky, ale komparativním pohledem nahlíží i do právních úprav vybraných států EU.

Po formální stránce práce v zásadě naplňuje požadavky na diplomové práce kladené, když zaujímá 73 stran vlastního textu práce, cizojazyčné resumé a Seznam použitých zdrojů. Autorka vychází z širšího okruhu různých pramenů práce, mezi kterými je zastoupena odborná literatura, odborné články ale i internetové zdroje, judikatura soudů obecných i soudu Ústavního a samozřejmě též právní předpisy. Na používané prameny je průběžně důsledně odkazováno, odlišovány jsou přímé a nepřímé citace.

Z formálního hlediska lze mít výtky spíše marginálního charakteru – ne vždy autorka uvádí stranu publikace, odkud bylo čerpáno, a u právních předpisů téměř nepoužívá dovětek „v platném znění“ či „ve znění pozdějších předpisů“, ačkoliv evidentně pracuje s aktuálním zněním právních předpisů a to ani v textu práce ani v seznamu právních předpisů na konci práce v seznamu použitých zdrojů. U některých internetových odkazů není uveden datum náhledu.

Po stránce koncepční a obsahové je práce rozdělena kromě Úvodu a Závěru do 6 obsahových kapitol, z nichž některé jsou dále strukturovány. Za cíl práce si autorka vytyčila „*podat ucelenou formou komplexní pohled na instituty přímé demokracie at' už v České republice, nebo ve světě*“ (s. 1). Takto široce stanovený cíl práce ovšem pochopitelně nesplňuje, protože autorka práci zaměřuje v souladu s názvem tématu na situaci v České republice, přičemž vhodně uvádí návrhy de lege ferenda inspirované v jiných státech. Nedá se však hovořit o tom, že by práce poskytovala „komplexní pohled na instituty přímé demokracie ve světě“, to ani v rámci diplomové práce s patřičnou hloubkou řešitelné není.

Úvodní kapitoly práce se zabývají stručným vývojem institutů přímé demokracie v České republice a dále různými formami přímé demokracie, které právní teorie vymezuje (referendum, plebiscit, lidová iniciativa, recall, petice, lidové veto a lidová shromáždění).

Třetí kapitola se koncentruje na situaci v České republice de lege lata, tedy podobu přímé demokracie na ústavní a zákonné úrovni. V kapitole 3.1.1.2 se obsírně autorka zabývá přímou volbou prezidenta a ze systematického zařazení kapitoly lze dovodit, že přímou volbu prezidenta považuje za nástroj přímé demokracie. Takovýto názor by si však nepochybně zasluhoval bližšího vysvětlení, neboť volba prezidenta – byť volba přímá – je stále volbou konkrétního zástupce, který lid bude dále reprezentovat. Nejde tak o prvek přímé demokracie a ani v teoretickém vymezení jednotlivých prvků přímé demokracie v kapitole 2

práce jej sama autorka neuvádí. Tento rozpor by autorka měla vysvětlit v rámci obhajoby své práce. Jinou otázkou by byla eventuální právní úprava odvolání (recall) prezidenta či jiného voleného zástupce voliči, to už prvek přímé demokracie nad veškerou pochybnost je a také se jí autorka podrobněji v práci věnuje a to i v úvahách de lege ferenda.

Ani „Právo na samosprávu“ v druhé podkapitole (3.1.1.2) ještě samo o sobě neznamena nástroj přímé demokracie, ale pouze ústavně vymezený rámec, v kterém je možné některé instituty přímé demokracie realizovat (typicky referendum).

Čtvrtá část práce je stručným komparativním pohledem na právní úpravu nástrojů přímé demokracie v Polsku, Maďarsku a Slovensku se závěrečnou komparací ve vztahu k ČR. Některé instituty ze zkoumaných právních úprav autorka doporučuje minimálně jako zdroj inspirace de lege (contitutione) ferenda v páté kapitole práce. Šestá část práce pak vymezuje „pozitiva a negativa“ přímé demokracie se závěrečným konstatováním, že rizika z takového zakotvení plynoucí jsou zanedbatelná.

Autorka text často prokládá nejen vlastními závěry a názory, které jsou většinou podloženy logickými či komparativními argumenty, ale někdy též pouze „pocity“, jako např. v Závěru, kde uvádí, že: „*Mám pocit, že u nás se přímé demokracii nikdo zcela nebrání, všichni by si přáli využití na celostátní úrovni, ...*“, aniž by takové tvrzení měla čímkoliv podložené, přičemž s vysokou mírou pravděpodobnosti lze mít za to, že by se sociologickým výzkumem tato teze jako pravdivá neukázala.

Celkově je možno shrnout, že předložená diplomová práce splňuje jak po formální tak obsahové stránce požadavky na tento typ práce kladené, a proto ji **doporučuji k obhajobě** s navrhovaným hodnocením stupněm „velmi dobře“, v případě úspěšné obhajoby se nebráním ani hodnocení stupněm „výborně“.

JUDr. Jana Odehnalová, Ph.D.

KÚP ZČU Plzeň

Otázky:

- 1) Proč autorka považuje přímou volbu prezidenta za nástroj přímé demokracie?
- 2) Do jakého typu demokracie by autorka zařadila „právo na odpor“ dle LZPS a proč?